

Als vrouw in Amsterdam

Sinds ik in januari 2012 in Amsterdam aankwam, heb ik mijn nieuwe leven hier helemaal omarmd. Ik werd een soort ambassadeur van het gelukkige leven in deze stad. De meeste expats en immigranten verlangen naar hun wortels en naar het vertrouwde van hun eigen cultuur. Voor mij gold het tegenovergestelde. En het kostte me even wat moeite om in te zien waarom.

Tekst: Ana V. Martins
Fotografie: Andra Stefan

Ik schreef een artikel met als titel 'Vrouw zijn in Amsterdam'. Ik had me gerealiseerd dat er iets unieks was, iets speciaals, waardoor ik me comfortabel voelde in mijn nieuwe omgeving. Iets dat aan de aanvankelijke onbekendheid met de lokale taal en cultuur voorbij ging. Vanuit dat gevoel schreef ik het stuk.

Het verhaal publiceerde ik in eerste instantie op mijn blog, maar het werd al heel snel opgepikt door andere media, sociale media, en ook door mensen die me niet persoonlijk kenden. De enorme hoeveelheid feedback die ik kreeg verbaasde me, vooral omdat mijn blog nog steeds heel bescheiden is en maar een klein bereik heeft. Het verraste me ook dat ik bijna geen negatieve reacties kreeg, maar eigenlijk alleen maar steun en erkenning van zowel mannen als vrouwen, vooral van expats die in Nederland wonen en die uit landen komen waar een patriarchale mentaliteit nog steeds dominant is.

Fatsoenlijke vrouwen

Mijn verhaal begon als volgt: 'In Portugal, waar ik opgroeide, bestond een ongeschreven gedragscode voor "fatsoenlijke vrouwen": wat je ook doet, neem, nooit, het, initiatief, met een wezen van het tegenovergestelde geslacht. (...) De ervaring leert dat bij initiatief nemen (of ook maar de indruk wekken dat je dat doet) alles wat er maar verkeerd kán gaan, ook echt verkeerd zál gaan. (...) Laat me je een beetje een idee geven van de omstandigheden waarin ik ben opgegroeid. In Portugal is het normaal om een vrouw een slet te noemen. Je hoort het thuis, je hoort het op school, je hoort het op de straat. Slet - in het Portugees *puta* - is een veelgebruikt woord, dat niet alleen wordt gebezigd voor prostituees, maar ook voor vrouwen in het algemeen, in verschillende situaties, die kunnen variëren van het afkeuren van een bepaald soort kleding tot aan de bedoeling om seksueel verlangen

Ana V. Martins

uit te drukken. Hoewel het een ontzettend angstaanjagend woord is voor een vrouw, schromen vrouwen zelf ook niet om het te gebruiken.

Dit woord vertegenwoordigt een heel cultureel concept, een concept dat je ervan kan weerhouden eenvoudige dingen te doen zoals fietsen naar je werk, in sommige straten lopen, een minirok dragen of lekker vrij dansen op een feestje, want als je pech hebt of als je het in de ogen van anderen verkeerd doet - word je al vrij snel gezien als slet. *Excusez le mot*. Maar als je in Amsterdam een vrouw "slet" noemt, laat je daarmee aan anderen je lelijkste kant zien, zelfs als het meisje of de vrouw in kwestie een sekswerker is. Ook zijn mensen in Amsterdam niet echt geïnteresseerd in de vraag met wie een vrouw haar bed deelt, of hoe vaak ze uitgaat om te feesten.'

Vrouw in Amsterdam

Toen ik hoorde dat 'geluk' het thema zou worden van deze editie van *Het Hart van de Stad* wist ik meteen waarover ik het wilde hebben. Je denkt nu misschien: wat heeft dit hele genderverhaal nou eigenlijk met geluk te maken? Bedenk je dan echt even dit: in mijn nieuwe stad hoef ik niet langer bang te zijn om seksueel lastig te worden gevallen op straat of op mijn werk, of om me ongemakkelijk te voelen als ik een korte rok aan heb. Niemand maalt erom. Ster-

ker nog: ik fiets overal naartoe in een minirok en niemand denkt dan meteen dat ik om aandacht vraag.

Hier maakt het mijn baas niet uit met wie ik het bed deel, of wat ik in mijn privéleven doe, zolang ik mijn werk maar goed doe. Hier is het me nog nooit

initiatief nemen als mannen. Kortom, een vrouw zijn in Amsterdam is een bevrijdende ervaring.

Magische formule

Mijn verhaal gaat niet over het verheerlijken van een land of stad ten opzichte van een ander land. Met de vergelijking die ik heb gemaakt, wil ik de aandacht vestigen op de gezonde houding hier waar het gaat om gendervraagstukken. Dat kan heel belangrijk zijn voor mannen en vrouwen die niet weten dat zo'n soort cultuur ook maar zou kunnen bestaan.

Discriminatie bestaat niet omdat er een paar mensen met hoorntjes op hun voorhoofd rondlopen die opzettelijk anderen willen schaden. Het gaat om maatschappelijk geaccepteerde uitgangspunten die mensen onbewust internaliseren, en die, op hun beurt, bepaalde vormen van onrecht in stand houden. Het gaat om kleine dagelijkse dingen zoals mannen die het normaal vinden om te sissen naar een vrouw, iets dat in mijn ogen de vruchtbare grond vormt voor meer extreme situaties van ongelijkheid en geweld. In deze stad voel ik me zo veilig in mijn vrouwelijkheid als ik me ooit zou kunnen voelen. Ik voel me als gelijke behandeld. Gelijkheid is misschien geen magische formule voor geluk - die bestaat niet, toch? - maar voor mij gaat het hier een heel eind in de juiste richting.

gebeurd dat een man aan me uitlegde dat ik niet moet schelden, omdat 'een vrouw dat niet hoort te doen' en heeft nog nooit een mannelijke vriend me gevraagd of hij 's avonds met me mee naar huis moest lopen. Hier worden kleine meisjes aangemoedigd om net zoals jongens te ravotten en risico's te nemen; hier wordt ze bijgebracht onafhankelijk te zijn, de leiding te nemen, net zoals jongens heel uitgesproken te zijn, vuil te worden, in bomen te klimmen en net zoveel met auto's te spelen. Hier wordt van vrouwen verwacht dat ze net zoveel